

УДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ОЦІНЮВАННЯ НАДІЙНОСТІ БІЗНЕС-ВІДНОСИН МІЖ СУБ'ЄКТАМИ РИНКУ

Л. В. ГНИЛИЦЬКА,

д. е. н., професор кафедри бухгалтерського обліку,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана»

(м. Київ, Україна)

Економічна безпека України – це, насамперед, безпека економічних взаємин вітчизняних суб'єктів господарювання, що характеризується результативністю їх діяльності. Разом з тим реалії сьогодення вказують на загострення протиріч у сфері економіки. Структура економічних злочинів, пов'язаних з недобросовісною конкуренцією та партнерством досить різноманітна. Так, у 2015 році 23% опитаних підприємств заявили, що постраждали від недобросовісної конкуренції, 43% респондентів регулярно у своїй діяльності зіштовхуються з шахрайством у сфері стосунків з клієнтами (покупцями), а 28% опитаних зазначають, що найсуттєвіші загрози їх діяльності викликані недобросовісною поведінкою посередників та постачальників [1].

В умовах необхідності посилення контролю за діяльністю вітчизняних суб'єктів господарювання виникає нагальна потреба запровадження дієвих механізмів ранньої діагностики загроз внутрішнього та зовнішнього середовища з метою нівелювання їх впливу на стан економічної безпеки підприємства. Це потребує пошуку методичних підходів, котрі б давали можливість з високим ступенем достовірності визначати рівень безпечності стосунків з суб'єктами ринку, та виявляти тих з них, співпраця з якими завідомо буде супроводжуватися втратами.

Питання оцінювання економічної надійності контрагентів неодноразово піднімалися у працях відомих вітчизняних та зарубіжних економістів, які для

XV Всеукраїнська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація»

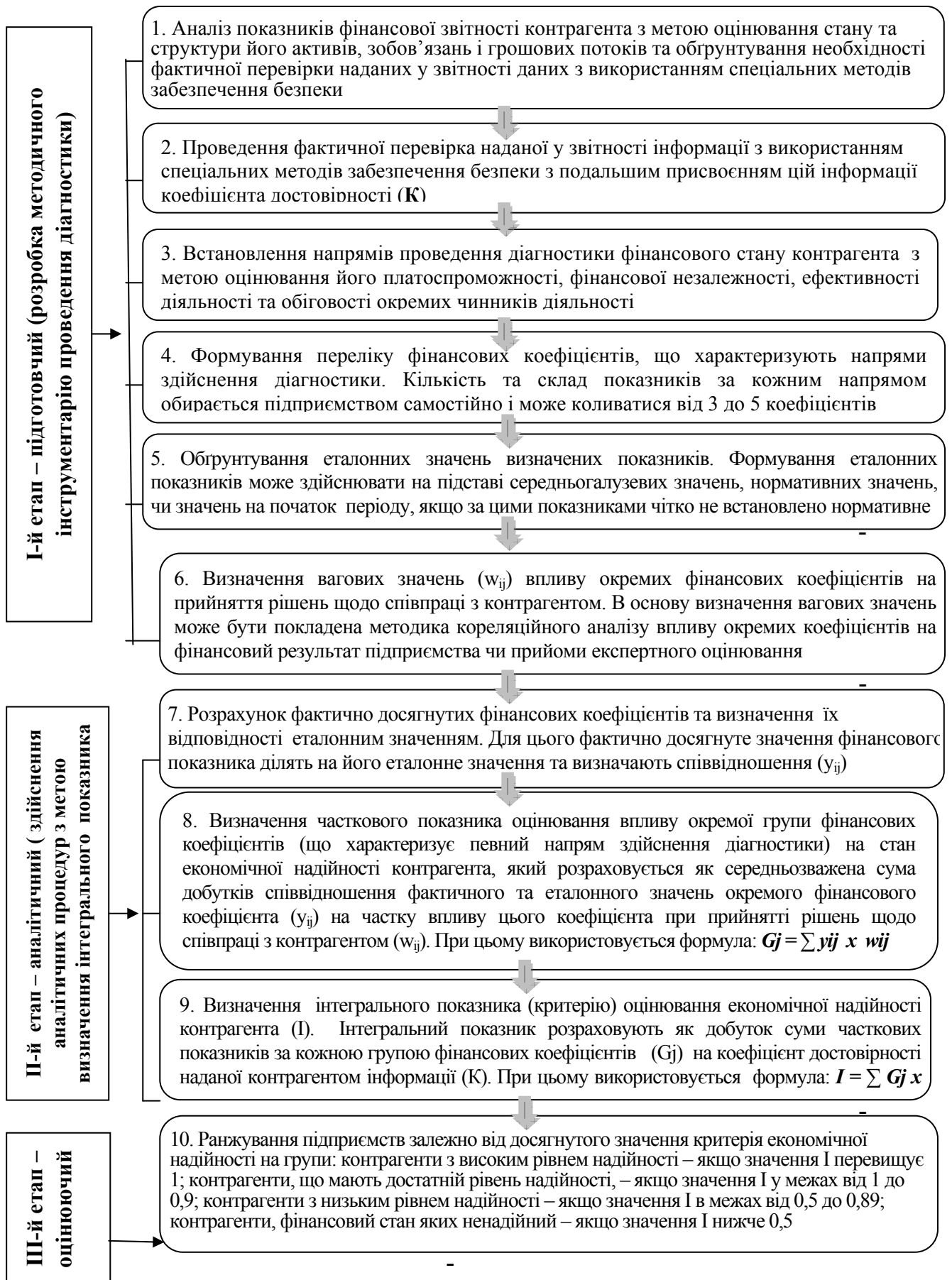
проведення такого оцінювання пропонували використовувати методику рейтингової оцінки фінансової надійності підприємства [2, с. 157], методику надійності фінансового стану підприємства [3, с. 83], чи методику бальної оцінки фінансової надійності підприємства [4, с. 62].

Однак поглиблений аналіз зазначених методичних підходів до оцінювання надійності контрагентів, засвідчив їх непристосованість чи умовну пристосованість до потреб економічної безпеки. У першу чергу це пов'язано з низькою гарантованістю достовірності базових даних, що використовуються в якості інформаційної платформи проведення діагностичних процедур та недосконалістю критеріїв оцінювання фінансового стану контрагента при діагностуванні надійності чи ненадійності економічних стосунків з ним.

Для подолання зазначених недоліків запропоновано авторську модель оцінювання економічної надійності контрагентів, яка базується на поєднанні прийомів фінансової діагностики з методами спеціального забезпечення безпеки щодо перевірки достовірності даних і передбачає ранжування підприємств в залежності від досягнутого ними значення інтегрального показника оцінювання економічної надійності на контрагентів з високим рівнем надійності; достатнім рівнем; низьким рівнем надійності та ненадійних контрагентів.

В основу рекомендованої моделі оцінювання покладено алгоритм дій (рис 1), виконання яких дозволить визначити інтегральний показник оцінювання станів надійності економічних стосунків з контрагентами підприємства. Не претендуючи на довершеність досліджень, вважаємо, що використання запропонованої моделі оцінювання в практичній діяльності вітчизняних підприємств підвищить аналітичні можливості фінансової діагностики та забезпечить здійснення багаторівневого системного моніторингу економічних взаємовідносин з контрагентами.

Секція 6. Економічний та фінансовий аналіз в умовах глобалізації економіки

Рис. 1. Алгоритм оцінювання економічної надійності контрагента

При цьому формалізація процесу оцінювання, з одного боку, уможливить коректне використання аналітичних прийомів та підсилить достовірність отриманих результатів (оскільки базові дані піддаються перевірці спеціальними методами забезпечення безпеки), а з іншого – знизить суб'єктивізм фахівців з економічної безпеки при прийнятті ними рішень щодо доцільності роботи з контрагентами.

Список використаних джерел

1. Всесвітній огляд економічних злочинів : за даними міжнародної консалтингової агенції PwC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pwc.com/ua
2. Шеремет А. Д. Финансы предприятия: менеджмент и анализ / Шеремет А. Д., Ионова А. Ф. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 343 с.
3. Донцова Л. В. Анализ бухгалтерской отчетности / Донцова Л. В., Никифорова Н. А. – М. : ИНФРА, 2007. – 220 с.
4. Мелкунов Л. С. Рейтинговый экспресс-анализ финансового положения предприятия / Л. С. Мелкунов. – М. : Финансы и статистика, 1995. – 156 с.